

ΕΡΩΤΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 24 ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ (Ιανουάριος 2007)

Συγγραφέας: CARL SCHYLTER

Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για την αναθεώρηση του άρθρου 24 του Συντάγματος έδωσε αφορμή για την υποβολή προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικής ερώτησης. Με αυτήν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να παρακολουθήσει την πορεία της συνταγματικής αναθεώρησης και να αποφανθεί κατά πόσο συμβαδίζει ή όχι με τις υποχρεώσεις των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στο περιβάλλον σύμφωνα με τη Συνθήκη ΕΚ. Η αναθεώρηση του άρθρου 24 αλλά και του άρθρου 100 Συντ. αρχίζει να απασχολεί έτσι και τα θεσμικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με πρόταση της ελληνικής κυβέρνησης έχει ξεκινήσει διαδικασία αναθεώρησης του ελληνικού Συντάγματος. Οι προς αναθεώρηση διατάξεις περιλαμβάνουν το άρθρο 24 που αφορά τη συνταγματική προστασία του περιβάλλοντος και των δασικών εκτάσεων, καθώς και το άρθρο 100 που ρυθμίζει τον έλεγχο συνταγματικότητας των εθνικών νόμων. Στη σημερινή τους μορφή:

Το άρθρο 24 προστατεύει τις δασικές εκτάσεις από την οικιστική ανάπτυξη, ενόψει των έντονων οικιστικών πιέσεων, που επιτείνονται από την απουσία δασολογίου και τις ευρύτερες δυνατότητες διάχυτης ανοικοδόμησης. Η πρόταση αναθεώρησης καταργεί την προστασία αυτή, ενώ θέτει περιορισμούς και στην επίκληση αποδεικτικών στοιχείων για το δασικό χαρακτήρα κάθε συγκεκριμένης έκτασης. Εκτιμήσεις υπολογίζουν σε 35-50 εκατομμύρια στρέμματα την έκταση που θα στερηθεί τη συνταγματική της προστασία, περίπου το ένα τέταρτο της συνολικής έκτασης της χώρας. Ανάλογη προσπάθεια αναθεώρησης του ίδιου άρθρου είχε γίνει και το 2000-2001 για εξυπηρέτηση πελατειακών συμφερόντων, αλλά είχε αποτύχει λόγω αντιδράσεων από την ελληνική Κοινωνία των Πολιτών. Το άρθρο 100 καθιερώνει τον έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων από κάθε ελληνικό δικαστήριο. Στο πλαίσιο αυτό, αναπτύχθηκε εμπεριστατωμένη νομολογία του ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου της χώρας (Συμβούλιο της Επικρατείας) για τα θέματα βιωσιμότητας, στηριγμένη σε ερμηνεία κανόνων του εθνικού Συντάγματος και του ευρωπαϊκού και διεθνούς δικαίου. Σε διεθνές επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΟΟΣΑ έχουν εγκωμιάσει τη νομολογία αυτή ως θετική και πρωτότυπη συμβολή στο δίκαιο της βιωσιμότητας. Μελέτη του Μιχαήλ Δεκλερή, πρώην Αντιπροέδρου του

ελληνικού Συμβουλίου της Επικρατείας, για τους βασικούς άξονες της νομολογίας αυτής, έχει αποτελέσει επίσημη έκδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2000 με ενθουσιώδη πρόλογο του Ζακ Σαντέρ που την περιέγραφε ως «πολύτιμο εργαλείο που ξεπερνάει τα ελληνικά σύνορα». Στην Ελλάδα όμως ισχυροί πολιτικοί παράγοντες την έχουν χαρακτηρίσει «ακραία» και ενοχλητική, θεωρώντας ότι περιορίζει τη νομοθετική τους εξουσία. Με την προτεινόμενη αναθεώρηση, ο έλεγχος συνταγματικότητας των νόμων θα αφαιρεθεί από δικαστήρια, όπως το Συμβούλιο της Επικρατείας, προς όφελος ενός νέου Συνταγματικού Δικαστηρίου που ελπίζεται ότι θα είναι λιγότερο ενοχλητικό.

Η αναθεώρηση ενός εθνικού Συντάγματος ανήκει αναμφίβολα στην εσωτερική πολιτική και νομική δικαιοδοσία της αντίστοιχης χώρας-μέλους. Από την άλλη πλευρά, ακόμη και οι εθνικές συνταγματικές διαδικασίες οριοθετούνται από τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στα πλαίσια του κοινοτικού κεκτημένου. Στο πλαίσιο αυτό ερωτάται η Επιτροπή:

1. Αν έχει υπόψη της άλλη περίπτωση χώρας μέλους που αναθεώρησε το εθνικό της Σύνταγμα, αίροντας ή συρρικνώνοντας υφιστάμενη περιβαλλοντική προστασία.

2. Αν παρακολουθεί ή προτίθεται να παρακολουθήσει τη διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος της Ελλάδας.

3. Κατά πόσο η άρση ή συρρίκνωση της ήδη παρεχόμενης σε εθνικό επίπεδο νομικής προστασίας περιβαλλοντικών αγαθών είναι συμβατή με τις υποχρεώσεις που απορρέουν για τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το άρθρο 174 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδιαίτερα την παράγραφο 2.

4. Αν έχει γνώση της έκτασης και των τύπων χερσαίων οικοτόπων που εμπίπτουν στις διατάξεις της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι οποίες προβλέπεται να στερηθούν του καθεστώτος προστασίας που τώρα ισχύει βάσει του άρθρου 24 του ελληνικού Συντάγματος.

5. Αν έχουν αναιρεθεί από μεταγενέστερα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι εξαιρετικά θετικές αξιολογήσεις που είχαν εκφραστεί για τη νομολογία του ελληνικού Συμβουλίου της Επικρατείας σε θέματα βιωσιμότητας.